

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на шість років . . . 110 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на шість років . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодиноким числом по 10 сот.

РУСЛАН

«Варешми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи авертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані а вільні від порту. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

АНАТОЛЬ ВАХНЯНИН

Матеріал до політики Русинів від часу так званої „Нової ери“.

(Дальше).

Тенденція ослабленя Русинів, говорив далше пос. Романчук, не скінчила ся. Ми слабнемо безнастанно, а система йде ще далше, бо має на ціл розкладати руску суспільність. Уже і так маємо три партії (народовці, москвофіли і радикали), а ще народовців хотять нині поділити. Зле було би, якби народовці поділились і дали ся здемо-ралізувати.

З опортуністичної політики є вправді деякі здобутки, але побіч себе є тенденція — нищити Русь.

До наших мінусів в р. 1892—4 треба причислати:

- 1) тужапську справу (перезід на латинський обряд);
- 2) знесенє віденської, духовної семінарії;
- 3) рескрипт Коритевського.

До плюсів треба почислати те, що Барвіньський став членом Ради шкільної краю. На всякий однак, спосіб мінуси перевищують плюси.

Що до руского клубу в соймі і его становища скажу те, що в р. 1890 втворив ся два клуби, але они йшли разом, хоть

не зійшли ся. Парляментарний клуб складав ся в р. 1890 з ємох народовців. Відповідно до декларації, зложеної в соймі в р. 1890 займав він зразу прихильно-вижидаче становище. Коли надії не сповнили ся, вів клуб політику свободної руки, а тепер треба було сказати, що проба скінчена. Тимчасом часть послів сказала, що тепер настало у Відни інше правительство, отже треба его спитати, як оно глядить на руску справу. Однак я кажу, що система не змінилась, що панують Німці, Поляки та Італійці, що взяли в Австрії верх шляхотско-капіталістичні верстви.

Ситуація тепер погіршилась. В краю упали слова намісника, проголошені в соймі: „obejde się bez tych pańów“, а у Відни новий кабінет відложив виборчу реформу. Супротив того не лишає ся інша дорога, як опозиція. Нам не ходить о зваленє кабінету, нам не розходить ся о політику quand même — але ми мусимо зазначувати недоволенє.

Яке повинно бути наше становище супротив Поляків?

Польські газети виступають против Русинів в найновіших часах сильше ворожо. Польска суспільність виступає супротив Русинів яркїше. Поет Уейський виступив незалежно супротив нас. Переводить ся латинізація, повстають нові костели, заводять польські монахині — словом латинізація йде скорим темпом. Нам треба боронити ся і зайняти відпорне становище.

Ми бажаємо вправді порозуміння з Поляками, але всякі проби порозуміння не доводили

до нічого. З акції заінавгурованої Лаврівским в р. 1869 не вийшло нічого.¹⁾ В р. 1883 сказали соймові послы: Ви, Поляки, зробіть перший крок, подайте нам руку до згоди — але Поляки не свіжились з помиренєм.

На мою гадку, нам треба миритись з мазурским клопом, бо вяже наших селян з мазурскими оден інтерес людвий. Польські демократи хотять трохи згоди, а так само робітники. Я годжу ся з кождим польским сторонництвом, яке не буде вороже Русинам.

Становище народовців є у против кацапів.

В році 1890 настав розділ. Треба полукитись — але нині тяжко. Часть старорускої партії є противна нашим національним інтересам. Она веде політику деструкційну. Она спивала розвій руского народа. Прочі Старорусини підлягають тим кацапам-деструкціоністам. Они агітують против руского театру, против „Двістра“ etc. і починають говорити по московски. З ними трудно робити згоду. Треба отже з посеред них приєднувати умірквані елементи. Дня 19. марта (т. зв. консолідація — Ред.) я старав ся о те — але з тої акції не вийшло нічого. Який буде конаць? — не знаю. Я буду пробовати вести дальшу акцію примиреня з Старорусинами — хоть я радби, щоби перед тим народовці впрівнали між собою суперечности. Говорить впрочім, як думаєте. Пожаданим було би, щоби до нашої акції приступили також радикали.

(Дальше буде).

¹⁾ Акцію розбили москвофіли, що лише вихиснували для себе Поляки. (Прим. авт. За-

Польські конспірації серед руських питомців і духовенства в Галичині в роках 1831—46.

(Студія д-ра Януша Студинського).

Слівце від редакції.

Від кількох літ займає ся проф. др. К. Студинський незвичайно запопадливо громадженєм документальних матеріалів для поясненя наших національних і літературних відродін в XIX ст. В р. 1905 вийшов спорий том п. з. Коре-спонденция Якова Головацкогo в рр. 1850—62, а тепер печатає ся і небавом появить ся дальша его переписка. В сім році видав др. К. Студинський документи зібрані в президентальнім архіві львівского намісництва, а також віденського архіву міністерства внутр. справ з наведеним в горі наголовком. Оповіднений в згаданих виданях і вельми старанно зібраний, та пояснений документальний матеріал, попереджений основною студією видавця, кидас вельми цікаве світло на тогочасні відносини політичні, суспільні і національні, а також виказує, на яких основах починали ся і розвивали ся відродини нашої літератури в Галичині. Без тих видань не може обійти ся не тільки историк літератури укр. рускої, але й историк нашого народу і для того сі виданя є незвичайно

цінним вкладом в науку історії рідного краю і історії нашого письменства. Але й для ширших кругів нашої суспільности а особливо для нашого духовенства се виданє є незвичайно цікаве, бо тут, як в зеркалі побачить сучасне покоління, в яких обставинах жив, образував ся і розвивав наш духовний стан, якими ідеями дихали попередники нинішних провідників руского народу.

Задля того подаємо тут виїмки із студії проф. д-ра К. Студинського до відома ширших кругів нашої суспільности а особливо нашого духовенства.

I.

Гадка тайного діланя і ширеня політичної пропаганди серед Поляків в Галичині не зродила ся на місци, але наспіла з Заходу. Конспіраційний дух розвинений був в перших десятиках XIX віку незвичайно сильно у Франції, Німеччині, Італії та Англії, почім, спеціально, після неудачного повстаня з р. 1831, переніс ся також між Поляків в Галичині, де зразу мав характер революційно-європейский, без виразнійшого, національного пятна, однак небавом знаціоналізовав ся*).

Гадками, які ширились серед поль-

скої суспільности, перенялась також значна частина рускої з роду інтелігенції, що вже з титулу свого знаня мала служити рускому народови, яка однак причисляла себе не до Русинів, але до Поляків, жила тими самими ідеалами, навіяна була тим самим духом, що й польска суспільність. Сю руску з роду, але польску з пересвідчень інтелігенцію стрічаємо зразу між питомцями рускої духовної семінарії у Львові, а опісля й посеред священиків. Йі огорнув вже дуже рано конспіраційний дух, який, що цілком природне, носив ті самі черти, що характеризували польські конспірації, бо не був се рух відокремлений, лише ідентичний, спільний з польским конспіраційним житєм.

Розвивав ся сей рух у львівській духовній семінарії вже в р. 1831. Імовірно на вість про конспірації серед питомців зарядив митрополит Михайло Левицький ревізію в духовній семінарії, яку перевели в днях 27—30 грудня 1831 р. і дня 1. січня 1832 р. відпоручники митрополита: генеральний вікарій Барвіньський, крил. Бохеньський і Барусевич*).

Можна лише жалувати, що реляції сеї ревізійної комісії доси не віднайшли ся, бо вони могли би кинути нам деяке світло на тодішне житє і рух серед питомців.

*) Józef Krajewski: Tajne związki polityczne w Galicyi od r. 1833 do r. 1841. Lwów, 1903, стор. 100—1.

*) Gestions-Protocoll des griech. kathol. Metropolitan-Ordinariats z roku 1832. Nr. 1 i 2.

писок). На сю тему писав Пок. Ан. Вахнянин у своїх „Споминах з життя“ стр. (117—18) між іншим отсе: „Анкета, скликана ad hoc, відбула над 20 засідань в кравім Видлі (при улиці Коперника), скодифікувала все, як слід, мусіла признати і признала Русинам досить широкі, національні права, які відтак мали прийти під ухвалу галицького сойму. Для нас народівців була се важна хвиля, бо ми уперве стали елементом політичним. Ільницький, Лаврівський, я, Сроковський та Корн. Сумкевич репрезентували в тій анкеті народовецьке становище, хоч Сроковського зачисляли старі до себе. Та ба! Заким ще зібрався сойм, пішов клич між старими (в „Слові“), що они не потребують договорювати ся з Поляками о національні права, та що послі підписані на внесеню стягають свої підписи. Доки — сказано — Москалі не помирять ся з Поляками, чи Поляки з Москалями за кордоном, доти „едина Русь Галицка“ не може договорювати ся з Поляками в Галичині. Так аргументовано на ухо і в тім дусі писано в „Слові“. Ми „тверді Русини“, не будемо мирити ся з Поляками, а тих, що хотіли мирити ся (на певних основах) названо „мягкими“. Рускі послі сойма дофнулі проте свої підписи на внесеню з 1869 року, з виімкою послів Юл. Лаврівського, Стефана Качали та ще кількох. Полякам був сей крок дуже на руку. Виділ кравий скористав з сеї заяви, та оперши ся на тім, що не всі §-фи скодифікованої уставі перейшли в анкеті односторонно, а лише більшістю голосів, або в окремій кодифікації — узнав справу безпредметною. Заява „твердих“ була політичною похибкою, бо зірване переговорів приписано Русинам, а Поляки удержали ся в німбі, що они радо признали би Русинам їх права, — та на жаль будьто — Русини самі не хотять сих прав для себе. Ми однак добре розуміли маневр наших „твердих“. Они бояли ся розросту і скріплення народовецького елемента в Галичині, бо проєктований закон признавав національні права лише Русинам, а не Москалям або москвофілам. Их програма „об'єднання“ була би лише потерпіла, а на се не могли дозволити Каткови і Аксакови враз з їх хитрим Малоросом, Богданом Дидицим“.

Боротьба православія проти катол. Церкви.

(Дальше).

Місіонерський зїзд мав бодай в часті також і додатні сторони. До того часу українська мова була зовсім виключена з церкви, церковної проповіді і катехи-

тики, а державне російське православіє ішло в підмогу об'єднательній політиці, московщеню українського народу з підмогою Церкви. Відомо, що Опатовича Оповідання з св. Письма і Проповіди перероблені П. Кулішем вважали ся чимсь єретичним, а переклад Євангелія Морачевського признаний Петерб. Академією Наук взірцевим не міг через св. Синод діждати ся видання і доперва недавно, після маніфесту про віротерпимість з 1905 появило ся виданє Євангелія св. Матея і Марка. Місіонерський зїзд прийшов до переконання, що треба допустити українську мову також в церкві, хоч се признанє зроблено дуже несміло. І з тої нагоди київська „Рада“ пише ось що про місіонерський зїзд:

„Зїзд відбував ся в серці України — в Києві, й се накладало на его членів обовязок висловити ся в українській справі. Нарешті, зїзд мусів висловити ся в сій справі ще й через те, що велика частина его членів, в тім числі й сам голова зїзду, волинський Антоній, живе й працює на Україні, отже на кожнім своїм кроці зустрічаєт ся з українською справою. І, не зважаючи на всю свою очевидну неохоту, зїзд мусів-таки покрити ся льогією річий і висловити ся коли не в цілій українській справі, то в справі української мови. Правда, зроблено се було занадто вже похапцем, як то кажуть, „між иншим“, але значінє факту від сього не зменшуєт ся.

„Обмірковуючи способи боротьби з поширенєм католицизму серед православної людности Холмщини, зїзд ухвалив доклад одного свого члена про виданє місіонерського протикатолицкого журналу. При тому поставлено, що „статі в сьому журналі повинні друкувати ся російською, українською (по-малорусски) й польською мовами для кращої оборони православія“.

Уживанє української мови в інтересах „кращої оборони православія“ (самодержавія й народности*) — доламо від себе) — річ далеко не нова. Досить згадати про „Братську Бєсѣду“

*) Пригадуємо, що в сій програмі славянофільській а властиво всеросійській, розумієт ся завєгди народність — московську. — Ред. Русл.

єпископа Євлогія, в якій половина статей написана українською мовою, або славнозвіснє „Подолію“ та її тенденційні українські фейлетони, — щоби побачити, що там, де справа торкала ся оборони особистих або групових інтересів, духовенство української мови не цурало ся. Одначе, уживанє української мови досі обставляло ся так, що се, мовляв, було діло ініціативи поодиноких представників духовенства, в цілому ж духовенство українську мову зважає „неіснуючою“, а заходи до її запровадження — „кознями крामольників“.

„Тепер, після того, як місіонерський зїзд ухвалив висше згадану постанову, така гра словами стає неможливою. Своєю постановою ціле російське духовенство офіційально признало, що український народ російської мови не розуміє, бо в противному разі на щож булоб звертати ся до української мови в боротьбі з католицизмом? Кажемо „ціле російське духовенство“ бо устами останнього місіонерського зїзду промовляла найправіша частина духовенства, а про погляди лівішої частини духовенства на се питанє суперечки бути не може.

„Для нас се признанє важне не саме по собі, бо нічого нового члени зїзду не відкрили. Важне воно тим, що вороги української мови з духовного кола гублять останню моральну підпору в своїй анти-українській діяльності. Коли досі вони могли покликати ся на те, що духовенство в цілому не має сталого погляду на українську справу, то тепер таке покликанє не матиме вже ніякого ґрунту: духовенство в цілому в сій справі висловилося.“

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Нову ординацію виборчу для Країни і для Триєсту санкціонував цісар. Ординація для Країни вводить нову загальну курию виборчу з 5 мандатами побіч теперішних чотирох курій, а іменно оден мандат для м. Любляни а десять для краю. Після введеня

На ширенє конспіраційних ідей серед питомців в р. 1831 вказував би донос о. Симеона Підляшецького, пароха з Карлова, висланий ним до цісаря дня 24. марта 1832.

В доносі зазначував о. Підляшецький, що між питомцями духовних семінарій в Галичині курсують шкідні книжки, »wobei die Absicht der Verbreiter solcher Bücher dahin gerichtet sein soll, diesen Zöglingen und durch sie, als einstigen Volkslehrern — dem Volke Grundsätze beizubringen, welche dem Staate und der Religion nachtheilig sind«. З цісарської канцелярії відослано сей донос дня 21. цвітня 1832 р. (Nr. 8217/1287) президії львівської губернії для евентуального розслідження, однак тут йому, як здаєт ся, не придавано віри і зложено до актів.

Коли донос о. Підляшецького остав без відповіді, він вислав другий дня 3. верезня 1834 р., а в нім поновив свої попередні обжалованя питомців, причім додав, що висилає письмо впрост до цісаря з причини »der Abwesenheit des Durchlauchtigsten Stellvertreters Euerer Majestät in Galizien*».

*) Президіяльний архів львівського намісництва Nr. 1882/g 1834, де перехований ориґінал доносу. Губернатором Галичини був архикнязь Фердинанд де Есте, що прибув до Львова дня 11. падолиста 1832 р. Дня 19. XI. представляла ся йому руска капітула, а дня 1. грудня слухав архикнязь в церкві св. Юра служби Божої, почім оглядав митрополиталь-

На приказ цісарської канцелярії поручено президії львівської губернії, щоби справу розслідила і по конєць жовтня 1834 р. здала звіт*). Президія губернії визвала сейчас митр. Мих. Левицького, перемиского єпископа, Ів. Снігурського, латинських єпископів Корчинського і Піштека, та адміністратора лат. архієпархії у Львові Захаріяевича, щоби в справі розглянули ся. Рівнож поручила президія губернії старості з Коломиї Мартиновичеві, щоби переслухав о. Симеона Підляшецького.

Староста Мартинович у відповіді з дня 28. жовтня 1834 р. зазначив, що о. Підляшецького переслухав, однак останній не умів подати йому близших даних. Те, що він писав в доносі, мали говорити Підляшецькому питомці львівської духовної семінарії, які його в часі ферій відвідували. Імен сих питомців Підляшецький подати не умів і нагадав собі лише на одного з них, Острожинського, який скінчив богословські студії і перебував під сю пору у свого вітця, тривіального учителя в Косові. Мартинович визвав до себе Острожинського, а сей зівнав, що у львівській духовній семінарії справді читано заборонені книжки, які ширив Іван

ну палату та інші сьвятоюрскі будинки. (Gestions Protocoll des griech. kath. Metropol. Ordinariats z р. 1832, ч. 96, 97 і 99). На становищі губернатора Галичини перебув архикн. Фердинанд де Есте по рік 1846.

*) Тамже, Nr. 1411/g ex 1834.

Сілецький, що був давнійше богословом а тепер правником. Сілецький споріднений з перемиским крилошанином Сілецьким. Ів. Сілецький привозив книжки з латинської духовної семінарії до рускої в четвер, де їх читано тоді, коли одна часть богословів виходила на прохід. Заголовків книжок Острожинський подати не умів, бо їх до рук брати не хотів. Дальшу частину рапорту старости Мартиновича подаємо в німецькім ориґіналі: »Wegen des Lesens dieser Bücher und eigentlich der, darin enthaltenen Sätze über Staat, Religion, Menschenrechte, Vergänglichkeit menschlichen Lebens und dergl., — welche die Leser gegenüber den übrigen Zöglingen zu erweisen sich bemühten, wären sogar Spaltungen entstanden, und das Disputiren über derley Gegenstände hörte erst dann auf, als der vernünftiger Theil der Zöglinge, den Andern mit der Anzeige an das Consistorium oder die Polizeidirection drohte. Ostrożyński glaubt, dass dieser Zwiespalt auch den Präfekte nicht unbekannt seyn dürfte, und das bei einer unvermuthet an einen Donnerstag in beiden Seminarien zu Lemberg vorzunehmenden genauen Durchprüfung derlei Bücher sicher würden vorgefunden werden*».

(Дальше буде).

*) Тамже Nr. 1521/g ex 1834.

сеї ординації в житє буде крайнійський сойм, котрий доси складав ся з 37 членів, числити 50 членів (1 вірильний князя єпископа з Любляни, 10 з більш. посілости, 10 з міст, 2 з палат торг., 16 з менш. посілости і 11 з загальної куриї).

Виборча ординація для Триесту помножує число членів мійської ради, котра є заразом триєстенским соймом, з 54 на 83, а іменно мають бути вибрані з мійських округів виборчих 68, а з трех округів триєстенської словінської області 15 членів. Новостію єсть обовязок вибору з загрозою гривни 50 К а також часове виключенє від виборчого права на основі більш як двократного арешту за пиянство. До кр. виділу має входити бурмістр і обидва єго заступники, а число членів кр. виділу помножене з 12 на 15.

На черк виборчої реформи чеського сойму має внести з молодческого клубу посол др. Кернер. На основі сего начерку має бути заведене загальне процентуальне право виборче. Сойм має складати ся з 240 членів. Право активного і пассивного вибору мають всі повнолітці, навіть женщины. Засидження до певного часу не вмагає ся. Процентуальна система має улегшити всім меншостям і сторонництвом представництво в соймї

Се ме німецько-католицке віче в Чехах зібрало ся в промисловім місті Румбургу в неділю 6. вересня. Громаднє участь, сьвідомий настрої, піднеслі промови і загальна гармонія віча викликала серед зібраних незвичайне одушевленє. Се віче має тим більше значє, позаяк відбуває ся в області заджумленій всенїмецькою пропагандою Los von Rom. Всенїмці і соціялісти намагали ся демонстраційними вічами з свого боку, всенїмецькими і червоними прапорами перебити вражінє католицкого віча, одначе осоромили ся і згубили ся супроти катол. походу на гору св. Івана, в котрім взяло участь понад 8000 людей, а коли похід дійшов до каплиці і о. Кольб виступив з проповідію, зросло число на 15—16.000. Отак трудять ся по інших краях для скріплення катол. віри в областях zagrożених ворожою агітацією. А чиж у нас в Галичинї не веде ся тепер наново піднята пропаганда московїльська, котра не тільки має задачу змосковщити нам нарид, але також навернути єго до російского православїя, котре має бути помостом для змосковщення? Почаївске і київске полонництво окрім многих інших прояв повинні би також

нашим духовним кругам послужити по-нукою до позитивної роботи, щоби запобігти грізному лиху!

Пропемо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Августина; римо-кат.: Николая. — В п'ятницю: руско-кат.: Усієн. гл. С. Івана; римо-кат.: Якинта і Прота.

— **Цїсар іменував членами краєв. Ради шк.** на дальшу функційну добу правит. радника Олександра Барвіньского, проф. учительської семінарії у Львові, і професора львівського університету д-ра Кирила Студинського.

— **Чехи про руский „Сокол“.** „Československá korespondence“, яка виходить щотижня в Празі, пише в числі з дня 2. сего місяця: „Український (малоруский) „Сокол“ у Львові заложено в 1894. році. Українське Сокольство почало розвивати ся від 1902. р., по обняттю проводу у львівськ. „Сокол“ д-г. Альфредом Будзиновским. По відповідній зміні статута завязують ся від того часу по містах гімнастичні філії львівського „Сокола“, до яких горє ся переважно інтелігенція, а по селах і містечках гімнастично-пожарничі філії до яких належать селяни і міщани: Доси є 21 гімнастичних і 385 гімнастично-пожарних філії укр. „Сокола“ з поверх 20.000 членів. Мундур укр. „Сокола“ установлений в 1905. р. є в головних рисах подібний до мундурків інших славянських Соколів. Кабат маринарковог. крою сїрої краски, сподні сїрі до черевиків, сорочка синя, шапка чорна з синім денцем і пером, пояс чорний, м'який. Львівський „Сокол“ має зложених 19.000 К на будову власного дому, а тепер має свою салю гімнастичну в домі асекураційного тов-а „Дністер“. Головою укр. „Сокола“ у Львові є тепер д-г. Ів. Боберський, професор укр. гімназії. Крім „Сокола“ є друга гімнастично-пожарнича організація українська п. з. „Січ“ (назва походить від запорожської Січи укр. козаків в XVII і XVIII столїттю), яка числить в Галичині і на Буковині також поверх 400 товариств головню по селах“.

Отсю вістку про наше Сокольство передрукували з „Českosl. koresp.“ інші чеські і славянські газети, а між ними найбільший чеський дзєвник Národní Politika.

— **В справі живлових нещастє.** В цілій Галичині дзєнає крик розшуки і просьби о поміч

і ратунок. Живлові катастрофи заставляють проте міродатні круги, розглянути розміри нещастє і подбати о скорупоміч для хліборобів. Дня 3. с. м. зібрав ся на засіданє також виконний комітет сторонництва „Правиці народовой“, щоби нарадити ся над справами соймовими. Між иншим обговорено розміри живлових нещастє в краю, які правительство обчислило на 127 мільонів корон, а краківське рільничє тов-о подає ту квоту на 259 міль корон лише для 27 повітів західної Галичини. Недорід заповідає ся також і на слїдуючий рік, бо хочби було насїне, то вкинене в мокру землю не скільчатє ся. Виконний віділу ухвалив признає намїсникви д-рови Бобжинському за ведену ним ратункову акцію для хліборобів і висловив надїю, що центральне правительство прийде хліборобам із ще видатїйшою помочію.

— **Баба з воза — коням лекше.** „Нєв. Время“ заохочує галицьких москвофїлів записуватись у варшавський університет, в якому тепер набере ся не більше п'яти шести сотень студентів. „Без сумніву — пише Н. Вр.— появленє у варшавському університеті русинської молоді і зближенє її з російскою не на руку ковінька Полякам; і в польських газетах появили ся навіть статі, перенятї турботою, що „товариші Січинського“, які розгромилі львівський університет, внесуть нові розрухи в наше громадянське житє“. „Нєв. Время“ цілком резонно запевняє Поляків, що „товариші Січинського“ варшавський університет в своїх стїнах, запевне, не побачить. Прибудуть сюди „москалефіли, старорусини, а их можливо встрїтїть лише сь распротертыми объятами“. Скатертю дорога! скажемо і ми їм. Баба з воза — коням лекше. Ідїть і не вертайтесь на українську землю, за вами тут ніхто не буде жалувати.

— **Холера в Київї.** В днях 3. і 4. с. м. доставлено до Олександрівського шпиталю в Київї 8 осіб недужих на холеру. За весь час пошести холери в Київї було в тим шпиталю 69 хорих, з чого 12 померло. В холеричнім шпиталю для робітників було всего доси 7 хорих, з чого 4 подужали, а 3 особи остають в ліченю. В військовім шпиталю в Київї було хорих на холеру 64 жовїрів. Осталось тепер 14, інші подужали.

— **Бойкот корчем.** З Тернополя доносять: В околиці Підволочиск в селах Камінка, Богданівка і сусїдних триває вже від двох тижнів бойкот корчем в недїлі і сьвята. Кількох молодих сьвященників і учителїв взяло ся енергїчно до ширєня тверезости і змогли пересьвідчити селян про нещастє пиянства. Ніхто рішучо не ходить до корчми, ніхто в нїй не купує, а знаних налогових пияниць стережуть парубки і не доускають до корчми. В недїлю по полудни збирають ся селяни або на

Матеріяли до історії зносин Галичан з Буковинцями.

Ч. 137.

В листї з 6/7. 1869 писав

Олександр Барвіньський брата до Осипа:

„Чи й Шрама залічити між писателі у читанці?“ На те відповів йому Осип 8/7. 1869: „Шрама в читанці мож би й опустити, зваживши, що він доперва сего року заявив ся, тай то дуже мало, хіба в библиографії умістити. — Прислана тобою дума Шрамова уже як тобі відомо — напечатана. Я поперемянів дещо, однакж Шрам на те дуже розгнівав ся — п я аби не попасти в него в неласку, я казав, що таку вже ти прислав, бо він хотїв Вахнянина песемно бештати, що перемяняє чужї твори. Я єго просив ще о що нового, однакж він казав, що в тебе єсть ще пару думок ліричних, а Богуна я маю, отже нехай перше се напечатують, „не змінючи нічого, тоді я дам дещо иншого“. Отже пришли, які вони є, або до мене або просто до Вахнянина

с тим, щоб нічого неперемичував, бо автор собі не живить. Ледво неледво я уговак старого Шрама, а він трохи успокоїв ся.

Ч. 138.

Лист Ізидора Воробїевича до Олександра Барвіньского,

писанній 9. липня 1869.

Милій друже!

Класєфікаціями, братічку, такь занятїєм, що й небуло коли до тебе написати. Листь відь Куліша немав докладну адресу і мандрував довгий чась, доків до мене достався. Єго остатнє адреса була Ргаg, оть тому добре, щось менї сказавь, де він теперь, якь буду мати чась то єму напишу, а то хіба у вакаціях статись може. Хочу я єму і скїлка поезій іслати. Чему він туть своє діло пичатати думає, нерозумію я, понеже туть у нась й черенки не такі красні, якь де види, ліпши пішлобь діло у Львові або Коломні.

Дякую тобі за гратуляцію. И я ставь вже у ряду зь другими людьми, то мене дуже тішть. Дякую тобі далі за твою любовь,

щось и мої твори у твою читанку приймь. Но почуй, братічку, давно я тебе хтїв просити, щоби ти думу „Мурашка“ тамь не помістивь, понеже вь ті думі много єсть немого и такожь такеє, зь котримь я ніколи несогласав ся. Оть прошу тебе ту думу випустити. Ти очевидні випадки не мої, и я нехочу, щобь ове підь моїмь імямь у книжці стояли. Якь тобі то не возможно, то лудши випусти мене. У Мурашці моглобись то, що я думаю, випустити або поправити, али такь друкувати, неможу ніколи согласитись. Прощай, брате, и негнівай ся за се на мене.

За твою фотографію дякую тебе, она мене дуже утішила, я зь неї бачу, що мій другь Олекса уже совершеннимь мужемь — лишь одно єму бракує, а то хороша жіночка.

Немоглобись безь мої біографії обїїте? Я родився у Чернівцяхь 1836, де мій отець катихитомь философїчнимь бувь. Ходивь до школи такожь туть, по руски нігде неучив ся и зь нашею поезію при збиранью народнихь цієсь, а особливо мелодїй познакомив ся. Святився я р. 1861 и бувимь парохомь вь Давидинахь и Рус-М(олдавіні). Що далі зі мною сталося, тобі знакомо.

(Дальше буде).

приходстві, або під школою або в читальні на сходові, а корчми стоять пустою. Жиди ломлять руки, але то нічо не помагає. Бойкот переносить ся поступенно до інших сіл.
— **Горівка в Росії.** В останнім півроці минуло ся в Росії, европейській і азийській, горівки за 427,795.412 рублів, се є більше о 3,745.486 рублів, чим в першій півроці 1907 р.

Оповідки.

— **Репертуар львівського руского театру в Городенці.** (Саля „Сокола“. Початок 7^{1/2} вечер). Лише 8 вистав. Білети продає „Народна Торговля“. Абонамент на 6 вистав 10 К.)

В четвер дня 10. с. м. „Чорноморці“ народна оперета в 3 д., музика М. Лисенка.

В суботу дня 12. с. м. „Галька“ опера в 4 діях Ст. Монюшка.

В неділю дня 13. с. м. „Маруся Богуславка“ історичні картини в 5 діях зі співами і танцями М. Старицкого.

Ві вторник дня 14. с. м. „Продана наречена“ опера в 3 діях Ф. Сметани.

— **Репертуар міського театру у Львові.** Нині (середа): „Спиритисти“ ком. в 4 д. Мозера. — В четвер: „Красна Олена“ оперетка в 3 діях Оффенбаха.

— **Красва рада шкільна** висловила признане Корнилови Лещинському, управ. 2-кл. шк. в Наконечнім коло Яворова, при нагоді перенесеня его на власну просьбу в стан супочинку; іменувала в народних школах: Андр. Яхмяка учит. 6-кл. шк. муж. в Живци, Ірину Немеєтінну учит. 6-кл. шк. жін. в Підволочисках, Івана Гомика управит. 4-кл. шк. ім. Шевченка в Коломиї, Онуфр. Михайлюка учит. 4-кл. шк. нар. злученої з виділовою ім. Пірамовича в Коломиї, Йос. Підгалича учит. 4-кл. шк. нар. злуч. з виділовою ім. Коперника в Коломиї, Виктора Кулика учит. 4-кл. школи ім. Карпінського в Коломиї, Юліяна Семйона учит. 4-кл. шк. муж. ім. Шевченка, Влад. Аркуевича і Фр. Крижановського учит. 4-кл. шк. ім. св. Казимира в Коломиї, Стан. Попа учит. 4-кл. шк. пол. з виділ. в Яворові, Ізид. Честиковського управ. 2-кл. шк. в Остаю; учительками 2-кл. шкіл: Стеф. Жураковську в Чесниках, Олимп. Кульпову в Кореличах і Мар. Кравцівну в Загірочку.

— **Заряд монастиря СС. Василянок в Яворові** подає до відома, що в році шк. 1908/9 отвирас І-ий рік семінарії. Вступні іспити будуть відбувати ся в днях 10. і 11. вересня.

— **Вписи до висшого музичного Інститута** ім. Микола Лисенка, відбувають ся кожного дня від год. 10 до 12. перед полуднем і від 4—5. по полудни в льокалі Інститута („Народний Дім“ ул. Театральна 22) П. поверх через галерію на право. Наука розпочинає ся з днем 15. вересня, а уділяють єї професори з державними кваліфікаціями; наука обнимає: гру на фортеп'яні, на скрипці, сольовий і хоральний спів, теорію, гармонію і історію музики. Близших пояснень мож засягнути в повисших годинах в Інституті а письменно у голови тов-а проф. Волод. Шухевича, Львів, ул. Собієччини 7.

— **Іменованя і перенесеня.** Кр. рада шкільна іменувала заступниками учителів в гімназіях: Йос. Добруцкого в П. польск. гімн. в Станіславові, Мих. Лисаковського, Ант. Врубля і Ів. Ясіньського в Бучачі, Евг. Світтала в І. польск. гімн. в Станіславові, М. Авербаха і Кар. Бауера в Самборі, Альфр. Бродівського в Золочеві, Людв. Фриштака і Генр. Пінкаса в Дрогобичі, кс. Стан. Жуковського і Фр. Сенковського в гімн. Франц Йосифа у Львові; іменувала учителем релігії о. Ярослава Бородайкевича в руск. гімн. в Станіславові, а дійсними учителями релігії: о. Володимира Паславського і кс. д-ра Фр. Яніцького в І. польск. гімн. в Станіславові; перенесла заступників учителів гімназій: Стан. Фиду з Н. Санча до Дрогобича, Бол. Пророка з Самбора до V гім. у Львові, Алекс. Йордана з Самбора до Ярослава, Йос. Ржонсу з Н. Санча до VII гімн. у Львові; приділила до II. польск. гімн. в Тер-

нополі дійсного учителя реальної школи в Снятині, Алекс. Солецького.

Наука, штука і література.

— **Економіст**, місячник економічно-господарський, вийшов за серпень с. р. і містить отсі статі: Консумційні (потребительські) спілки на Україні.—О касах при наших торговельних спілках.—Внесенє п. Т. Войнаровского і тов. в справі віддовження селяньської посілости.—Автономія України (бібліографічна замітка).—Лихва.—Поворот до випасу свиний на пасовисках.—Поляк про наш спілковий рух.—Обіжник Краєвого Союзу ревизийного у Львові з дня 31. серпня 1908 до союзних стоваришень заробкових і господарських.—Новинки.

Телеграми

з дня 9. вересня.

Будапешт. Цісар по приїзді до Будапешту прийняв вчера на послуханю президента кабінету д-ра Векеєля, який здав монарсі звіт з біжучих справ державних.

Любляна. Вчера розпочав ся тут зїзд славянських дневникарів. Отворив наради голова союзу слав. дневникарів п. Голечек, потім промовляли бурмистр Любляни др. Грїбар і инші.

Берлін. З Петербурга доносять, що в Курдистані (Персія) вибухла загальна анархія. В Тебрїс убито в останніх днях 1500 осіб.

Петербург. Гр. Лев Толстой трохи подужав.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикстуської і Косцюшка у Львові.

Прїїхали дня 9. вересня: Петро Буголь, Краковець; Павло Банях, Сокаль; Тит Войнаровський, Балінці; Юлія Метелля, Люблинець; Іван Рибчук, Долина; Франц Калькус, Відень; Іван Павлусевич, Довга ад Войнилів; Корнило Монцібович, Калагарівка; Дмитро Хомяк, Самбір; Теодор Синятович, Чорний потік; Іван Бургель, Команча; Онуфрій Чивька, Жовтанці; др. Максиміліян Френкель, Журавно; Ле Гросман, Тернопіль; Йосиф Стивський, Самбір; Іван Сенечко, Дроздовичі.

Печатки металеві і кавчукові

для урядів парохіяльних, громадських, читалень, „Соколів“, „Січей“, зарядів шкіл ітд.

виконує як найліпше, чога доказом численні признаня

Д. Вайс

артистична робітня ритівнича у Львові, ул. Кароля Людвика ч. 29. (Пасаж Оранжа).

(18—?)

Учительки працюючої

потребую до одного хлопця III кл. норм. на цілий рік.— О. І. Стефанчук в Павенчу, п. Станіславів.

Рідний Край

літературний й громадський тижневик, популярно редакований, виходить у Києві під редакцією О. Косач (Олени Пчілки). Коштує річас 6 рублів, піврічно 3 руб. Адреса: Київ, Благовіщенська Нг. 97.

При закупні товарів просимо поклікувати ся на анонси нашої часописи!

Кураційний і столовий виноград

найкрасної якості, щоденно свїжо зриваний, 5 кілограмова пачка franco 3 K 50 сот.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише тукот і паперців з першої галицко-русської фабрики Евгена Білінського в Збаражі.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурсетов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках.

Держім ся поклику:
Свій до свого!

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважаня про терпїня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Цїна 1 K без п. пер.
- 2) Розважаня про терпїня І. Хр. для шкільних дітїй. Ул. о. Ев. Гузар. Цїна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Цїна 40 сот. без п. почт.

Працюйте і шалїть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки пащичні на 4%, удїляє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і салату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних вносьить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 K 8 сот. від кождих 100 K позички.

Вексїл приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

З зисків удїлив „Джістер“ на публичні добродїїні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2,795,183 K.
Позички удїлені	3,410,684 K.
Удїли членські	234,398 K.
Цїнні папери	130,452 K.
Фонд резервовий і инші	45,842 K.
Льокації	182,206 K.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів
важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станіславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любля	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станіславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любля	8:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	8:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означені †.

З друкарні В. А. Шийковського.

